

PROGRAM 2018

naturum[®]

Hornborgasjön

Välkommen till naturum!

Naturum Hornborgasjön och Café Doppingen ligger på östra stranden av Sveriges kanske bästa fågelsjö. Möt fågellivet på nära håll från den breda spången, lär dig mer om sjöns historia och avsluta med fika eller lunch. Naturum erbjuder varierad programverksamhet. För mer information och eventuella ändringar se kalendern på webbplatsen.

Psst... visste du att alla aktiviteter är gratis om inget annat anges och att barn alltid går gratis!?

Boka guide eller lokal

Är ni intresserade av guidning, skolaktivitet, möte eller konferens? Vi har kunniga guider, hörsal samt grupprum. Information på webbplatsen eller 010-224 56 59.

Audioguiden

Lyssna på utställningen på fyra olika språk. Hämta i receptionen.

Tillfälliga utställningar 2018

18 mars – 3 maj	Pippi på fåglar – Susanna Nilsson
5 maj – 30 aug	Ringmärkarverkstad – naturum
1 sep – 28 oktober	Hållbar framtid – Falköping och Skövde kommun
18 mars – 28 oktober	Flyttfåglar – Broddetorpsskolan

Galleri Doppingen

Ny utställning varje månad februari-oktober, med foto, konst eller bildspel. Bildspelet i hörsalen visas då salen ej är bokad.

Informationscentralen Trandansen

Gör som tusentals tranor, besök Hornborgasjön i vår! Informationscentralen Trandansen är en del av naturum och har öppet örndagar i januari samt transäsongen mars/april. Kanske boka en tranguidning?

Vandringsleder och fågeltorn

Runt sjön finns åtta besöksplatser med parkering, vandringsleder och fågeltorn. Karta finns i reservatsbroschyren och webbplatsen.

Februari

Tor-fre

15-16 feb
kl. 11

Sportlov! – Lunch med fåglarna

Vi slänger ihop dagens lunch till ett gäng fåglar. Vem gillar frön, vem älskar fett och vem äter helst mjölmask? Ta med fika och varma kläder. Samling vid parkeringen på Fågeludden.

Sön 25 feb

kl. 10-15
Doppingens
hörsal

Hornborgaseminarier

Sista söndagen i februari varje år presenterar Hornborgasjöns fältstation det gångna fågelåret. *Anmälan till ake.p.abrahamsson@telia.com senast 18 februari.*

Transäsong, mars-april

Fre 9 mars

kl. 10

Gårdsauktion

Förråd ska rensas! Vi kommer sälja allt från bandvagn och redskap till projektordukar. Se sakerna på www.farमारauktioner.se

Lör 17 mars

kl. 12

Trandansen öppnar för säsongen!

Efter vinterns välbehövliga renovering och ett nytt toalettus öppnar nu Informationscentralen Trandansen och årets transäsong drar igång. Värm upp trunkunskaperna inför säsongen med en Tranguidning kl. 12 eller gör quizet utomhus.

Sön 18 mars

kl. 14

Doppingens
hörsal

Naturum öppnar med boksläpp

Fotograf Torbjörn Skogedal presenterar sin nya bok Hornborgasjön – Lockelsens landskap. Hans berättelse om boken tar oss med runt denna magiskt vackra sjö, köp och boksignering på naturum efteråt. Vi inviger även nya utställningen Pippi på fåglar av Susanna "Sanna" Nilsson.

Lör 20 mars

kl. 11-13

Doppingens
hörsal

Webbkamera med guide – LIVE

Slipp frysa på denna tranguidning. Webbkamera LIVE då sändningarna startar på www.hornborga.com.

Lör 24 mars

kl. 11-13

Boksignering – Trandansen

Missade du fotograf Torbjörn Skogedal förra helgen? Ny chans att köpa ett signerat exemplar av Hornborgasjön – Lockelsens landskap, nu på Informationscentralen Trandansen.

TRANFESTIVALEN 2018

7-15 april kl. 10-16

I nio dagar fylls tälten vid Trandansen med olika teman; fåglar, naturskola och lokal mat. Det blir aktiviteter runt hela sjön, kontroller på plats för varje event. Festivalen är ett samarrangemang med flera olika aktörer. Mer information på www.visithornborgasjon.se.

Fototävling – Tävla med din bästa bild om fina priser. Bidrag senast 1 maj. Läs mer på skovdefagelklubb.se.

Fågelhelg 7-8 april

Första helgen är temat natur och fåglar. Det blir föreningar och försäljning i tälten på Trandansen.

Guidning – Fåglar 7 april kl. 10 samling Utloppet

Guidning – Fåglar 8 april kl. 10 samling Hångers udde

Friluftsdag för skolbarn 9-13 april

Naturskola för alla åldrar på Trandansen. Fullbokat med 230 barn/dag.

Guidning – för alla vid Trandansen 9-13 april kl 14

Tranorna – vad gör de här, vad äter de och när dansar de egentligen

Matmarknad 14-15 april

Andra helgen är temat lokal mat. Tältet fylls av ljuva dofter från Skaraborg, till smak och försäljning.

Tor 19 april
kl. 20
Doppingens
hörsal

Guidning – Urtidsdjuret som återuppstod

Våren 2016 gjorde Petter Bohman en spännande upptäckt i ett vatten intill Hornborgasjön. Hundratals Spetsköldbladfotingar, en art man trott var utdöd. Efter föredraget ger vi oss ut för att kanske få syn på dem. Kom ihåg stövlar och ficklampa.

Fågelskåda med guide

Trandansen: dagligen 17 mars-15 april

Naturum: 30 mars-2 april, 7-8 april, och 14-15 april kl. 10-16

Få hjälp med kikare och skådande av fågelvärdar.

Isamarbete med Falbygdens och Skövde Fågelklubb, Birdlife Sverige och Studieförbundet.

Föredrag under Tranfestivalen

I hörsalen i Doppingen vid naturum Hornborgasjön. Reservation för ändringar. Frivillig avgift.

7 april

- 08:30 Workshop: Fotografera med Kent-Ove Hvass.
Återsamling 17.30.
- 10:00 En tranresa. Rolf Edvardsson.
- 11:00 Vinterfåglar inpå Knuten. Staffan Myller
- 12:00 Ringmärkta tranor. Tranarbetsgruppen
- 13:00 Det store fågeläventyret i SVT. Domare Gigi Sahlstrand
- 14:00 Att göra en fågeltidning. Redaktör Niklas Aronsson,
Vår Fågelvärld
- 15:00 Landskap och tranor. Tore Johansson
- 16:00 Tranornas möte med fåglar i Spanien. Anders Svensson

8 april

- 08:30 Workshop: Fotografera ihop med Kent-Ove Hvass.
Återsamling kl. 17:30.
- 10:00 Hornborgasjöns fältstation. Professor Lotta Berg.
- 10:00 En tranresa. Rolf Edvardsson.
- 12:00 Ringmärkta tranor. Tranarbetsgruppen.
- 13:00 Det stora fågeläventyret i SVT. Domare Gigi Sahlstrand.
- 14:00 Fågelbilder. Ulrika Månsson.
- 15:00 Smultronställena. Åke Abrahamsson.
- 9 april The big five och lite gorillor. Kent-Ove Hvass. Kl 18:00.
- 10 april En vandring i hemma marker. Anders Svensson. Kl 18:00.
- 11 april Landskap och tranor. Tore Johansson. Kl 18:00.
- 12 april Ett år vid Hornborgasjön. Kent-Ove Hvass. Kl 18:00.
- 13 april Smultronställena. Åke Abrahamsson. Kl 18:00.

Påsk- och trantider på naturum

24 mars-2 april, 7-8 april och 14-15 april

Tranteater

Varje dag kl. 11

Dockteater. Nytt äventyr ihop med Tranan Tara och hennes vänner.

Guidning – Tranprat utan tranor

Varje dag kl. 13 och 15

Få svar på alla tranfrågor på naturum. När dansar de, äter de bara potatis och var är de!?

Sön 22 april

kl. 14

Doppingens

hörsal

Föredrag – Hornborgasjön, mer än tranor

Åke Abrahamsson från Hornborgasjön

Fältstation berättar om fågelåret 2017.

Tor 26 april
kl. 18

Föredrag – Vildsvinen runt sjön

Vildsvinen sprider sig och rör upp både marker och känslor. Karl-Johan Brindbergs, jaktvårdskonsulent, berättar om förvaltningen och de utmaningar vi står inför med den växande vildsvinstammen. Kristian Kroon informerar om situationen och viltskadearbetet runt sjön.

Lör 28 april
kl. 18

Guidning – Ugglor på Brunnhemsberget

Samling på naturums parkering för samåkning upp på Brunnhemsberget dit färden går ihop med Kent-Ove Hvass för att lyssna och spana efter ugglor i skymningen. Ta med ficklampa och något varmt att dricka.

Maj

12 maj
kl. 11-15
Öja, sjön Östen

Möt förvaltaren vid Östen om våren

Kom och skåda med oss. Kanske hör du rördrommen tuta, eller ser den mäktiga havsörnen flyga förbi? Vid fågeltornet i Öja finns kikare och tipspromenad för barn och vuxna. Länsstyrelsen berättar om arbetet vid Östen under kulturdagarna.

Sön 13 maj
kl. 14

Guidning – Ner i dyn med tekniken

Små, små kryp blir stora när man hänger med på denna upptäcktsfärd. Vad skulle man se om man åkte u-båt under fåglarna i sjön? Vi utforskar småkryp och provar på digital teknik. Passar både stora och små då Manne Ryttman, naturpedagog guidar ner i dyn!

Tor 17 maj
kl. 18
Doppingens
hörsal

Föredrag – Vikingakvinnan Kata i Varnhem

Fynden som skrivit om den svenska historien! Varnhem som det kristna Sveriges vagga med en stark kvinna som ledare. Historien om Kata fascinerar, särskilt då Maria Vretemark från Västergötlands museum berättar den.

Fre 18 maj
kl. 10

Guidning – ta barnvagnen ut i naturen

Vi bjuder in våra allra yngsta besökare tillsammans med föräldralediga vuxna. Vi går ut tillsammans på en barnvagnsvänlig naturpromenad med fika och lek för syskon. Återkommer fler gånger.

Sön 20 maj
kl. 14
Vid naturum

Guidning – grilla mellanmål

Häng med oss runt lägerelden. Tillsammans snor vi ihop mellanmål på murrikkan och du får tips om hur man eldar säkert på utflykten. Testa att göra upp eld med tändstål eller gör kolkritor. Ta gärna med fika.

Sön 27 maj
kl. 14
Doppingens
hörsal

Föredrag – Kirppu räddar skogen

Sebastian Kirppu är skogsbiologen från Skaraborg som vigt sitt liv åt att skydda de sista resterna av naturskog. Känd både som WWF:s Miljöhjälte 2011, lyssnarnas sommarvärd i P1 2014 och från SVT:s Mitt i naturen. Lyssna hur naturskogen förändrats under de senaste 60 åren.

Tor 31 maj
kl. 18
Doppingens
hörsal

Föredrag – Finns i sjön

Fiskehistorierna från sjön kan innehålla ekor fyllda med gäddor, men hur ser det ut idag? Biologen och sportfiskaren Hannes Byström Mollstedt berättar om fisken och fisket i sjön.

Fågelskådningens dag

I samarbete med Hornborgasjöns fältstation.

Fågeltornskampen

Lördag 5 maj kl. 6-13

Kämpa ihop med duktiga skådare i denna landskamp. Kika förbi och räkna arter på Fågeludden utanför naturum.

Ny utställning – ringmärkning

Bli ett ringmärkarproffs i vår nya interaktiva utställning. Träfåglar har flaxat in och fastnat i nätet. Hjälp dem loss, registrera och ringmärk dem inne på naturum. Stora som små ringmärkare är välkomna. Diplom och legitimering efter avslutad tjänstgöring.

Ringmärkning av fåglar

Lördag-söndag 5-6 maj kl. 8-12

Om vädret tillåter kan vi se fåglar på riktigt nära håll. Följ pilar från parkeringen.

Fågelskola för barn

Lördag-söndag 5-6 maj kl. 11:30 och 15:30

Lär dig använda kikare och kryssa några fåglar ihop med oss.

Föredrag – Ringmärkning

Sön 6 maj kl. 14

Många tusen fåglar har lämnat Hornborgasjön med ett vackert smycke om foten. Fältstationen är en av de äldsta och mest aktiva i landet. Christopher Magnusson berättar, om vikten och syftet med ringmärkning, i Doppingens hörsal.

Juni, juli & augusti

- Fre 1 juni kl.10 **Guidning – Ta barnvagnen ut i naturen**
Vi bjuder in våra allra yngsta besökare tillsammans med sina föräldralediga vuxna. Vi går ut tillsammans på en barnvagnsvänlig naturpromenad med lek för syskon och avslutas med fika. Återkommer i höst.
- Sön 3 juni kl. 14 **Guidning – Hångergravens hemlighet**
Arkeolog Anders Josefson tar oss med tillbaka i historien när vi möts vid parkeringen vid Hångers udde för att tillsammans besöka och utforska den mystiska ödekyrkogården. Är det verkligen kung Inge som ligger begravd här? Ta gärna med fika.
- Tis 5 juni kl. 22 **Guidning – Naturnatten**
Skåda med örat ihop med Kent-Ove Hvass i den ljusa sommarnatten. Samling vid naturums parkering följt av en konsertpromenad kantad av näktergal och gräshoppsångare.
- Sön 10 juni kl. 14 **Guidning – Uttersafari**
Kanske de sötaste av däggdjur, uttern, finns närmre än man tror. Rovdjurspararen Mia Bisther tar med oss ut på spaning. Var håller de till, hur ser spåren ut och luktar bajset viol? Samling vid naturum.
- Sön 17 juni kl. 7 **Guidning – Gökotta i sommarljus**
I ottan samlas vi vid parkeringen vid Ytterberg. Vandringen kantad av morgonens fågelliv går sedan längs Hornborgasjöns strand ihop med Kent-Ove Hvass. Fullborda morgonpromenaden med en mysig frukost, för de som vill, på Café Doppingen. Samäkning för chaufförer tillbaka till Ytterberg.
- Sön 15 juli kl. 14 **Guidning – Flest arter vinner**
En favorit i repris från i fjol. Artjakt ihop med biolog Petter Bohman passar alla åldrar! Hur många olika djur och växter kan vi hitta utanför naturum? Med häv, lupp och kikare letar vi reda på allt levande som vi kan höra, se eller lukta oss fram till. Kan vi slå förra årets antal? Samling vid naturum.

Sommar på naturum

Dagligen 18 juni-19 augusti

Visning av naturum

Varje dag kl. 11

Naturguide berättar om sjöns historia, ca 15 minuter

Guidning – Hornborgasjön - mer än du ser

Mån, ons, fre och sön kl. 14

Hornborgasjön bär på en lång historia kantad av istidens påverkan, människors kulturer och fåglarnas liv. Under 30 minuter lär du dig och upptäcker mer om denna vackra plats.

Professor Transjös uppdrag

Tisdag, torsdag och lördag kl. 14

Professor Transjö behöver fältassistenter! Barnen måste hjälpa till och samla in data om livet vid Hornborgasjön. Dagens uppdrag varierar – ner med håv i sjön, på land eller in under stenar. Utmärkelse efter slutfört uppdrag.

*Pst... Kolla in
www.hornborga.com
för karta, dagens tran-
antal och senaste nytt.*

Fladdermuskväll – World Bat night

Lör 25 aug kl. 19 - ca 23

Bygg en fladdermusholk

Från kl. 19 innan guidningen ses vi på Doppingen och bygger holkar för fladdermöss och annat pyssel. Guiden visar bilder och berättar inför vandringen. Materialkostnad per holk är 80 kr, först till kvarn. Cafét har öppett för den som hellre fikar/äter i väntan på mörkret.

Guidning – Svarta vingar i natten

Runt kl. 21 är det mörkt nog, då svischar svarta, små, snabba fladdermöss genom sommarnatten. Petter Bohman inventerar ofta fladdermöss och hjälper oss att höra, se och känna igen nattens flygande djur. Ta gärna med ficklampa. Samling i Doppingen.

September

Tema – Miljön i fokus

Under september cirklar våra aktiviteter kring ett hållbart liv. Lär dig till exempel att minska miljögifterna i ditt hem och din klimatpåverkan eller testa att handla mat via en Rekoring eller provkör en elbil? Det blir även miljöutställning på naturum.

Sön 2 sep
kl. 10-16

Hornborgadagen

Denna festliga dag som av tradition markerar sommarens slut. Svamputställning, tipspromenader, skattjakt, ringmärkning, småkrypshävning och mycket mer. Nytt i år är att Facebook-gruppen Rekoring Falköping har utdelning. Gå med i gruppen och lägg dina beställningar på närproducerad mat innan ditt besök, sedan hämtar och betalar du direkt till producenterna på plats under Hornborgadagen.

Tor 6 sep
kl. 18
Doppingens
hörsal

Föredrag – Miljömålen i mål?

Målet för miljöpolitiken är att lösa de stora miljöproblemen tills vi lämnar över till nästa generation. Anders Bergström från Länsstyrelsen berättar vad som görs och hur det går för de svenska miljömålen med fokus på Västra Götaland.

Sön 9 sep

Återbrukspysssel

Återbruk är både miljösmart och roligt. Vi fyller pysselebänken och låter fantasin flyga fritt. Men kom ihåg att rösta idag också!

Tor 13 sep
kl. 18
Doppingens
hörsal

Föredrag – Varmare, Våtare, Vildare

Vårt klimat förändras av våra handlingar. Klimatanpassningsstrateg Tomas Ekelund berättar om klimatförändringarna och vilka anpassningar vi behöver göra för att bygga ett robust samhälle.

7, 14, 21, 28
sep kl.10

Guidning – ta barnvagnen ut i naturen

Fyra fredagar i rad bjuder vi hit våra allra yngsta besökare tillsammans med föräldralediga vuxna. Vi går ut tillsammans på en barnvagnsvänlig naturpromenad med fika och lek för syskon.

Sön 16 sep
kl. 14

Guidning – Tidsresa via Ore Backar

Radarparet geologen Torbjörn Person och arkeologen Anders Josefson tar i år med oss till Ore Backar för en av sina populära vandringar mellan tidsepokerna. En vandring mellan istider och värmeperioder, en guidning som ger perspektiv. Ta med fika. OBS: 50 kr/vuxen betalas med Swish. Samling vid Trandansen.

Tor 20 sep
kl. 18
Doppingens
hörsal

Föredrag – Hållbar livsstil med Nina

Via Facebook-gruppen Hållbar livsstil med Nina sprider miljösamordnaren Nina Ramsauer dagligen inspiration, motivation och goda exempel på hur vi kan leva mer hållbart. Ta del av hennes energi och råd.

Sön 23 sep
kl. 18-20

Guidning – Hösttranor

Hösten är här och det är dags att ta adjö till tranorna ihop med Kent-Ove Hvass. Samling vid naturums parkering.

Tor 27 sep
kl. 18
Doppingens
hörsal

Föredrag – Den flamsäkra katten

Våra hem är fulla av gifter som inte syns. De finns i sladdar, plastleksaker och schampo. När Anna Froster, biolog och journalist, synade sitt hem blev hon chockad över den cocktail av ämnen hon hittade, till och med i katten! Ikväll berättar hon vilka värstingarna är och hur man kemikaliebantar.

Sön 30 sep
kl. 14

Prova på en elbil

Motorerna susar och elektroderna sprakar då det blir laddad elbilsträff på naturums parkering. Skaraborgs elbilsentusiaster visar upp sina bilar och låter oss prova och ställa frågor. Har du elbil är du välkommen att visa upp den. Laddstolpar finns nära naturum. Samarbete med Skövde Naturskyddsförening.

På naturum
hittar du alltid
massa roligt
pyssel & knåp!

Oktober

Tor 4 okt
kl. 18
Doppingens
hörsal

Föredrag – Spånnsjön, resultatet

Tre år har gått sedan Morgan Johansson från Naturvårdsgruppen ledde det stora projektet med att restaurera Spånnsjön. Sedan dess har det blivit fler, bland annat ett i Hornborga. Ikväll berättar han ihop med biologistudent Christopher Magnusson, om resultaten och kärleken till de viktiga våtmarkerna.

Sön 14 okt
kl. 14

Guidning – Naturligt kulturarv

Simon Sandgren, naturvårdare tar oss med på en vandring genom Bolums lider i höstskrud. Överallt finns kulturhistoriska spår från forna tiders lantbruk och dagens naturvårdsarbete. Simon berättar om hur markerna förändrats i takt med människans historia. Samling vid Heljesgården.

Tor 18 okt
kl. 18
Doppingens
hörsal

Föredrag – Från Abisko till Falsterbo

Fågelskådaren Lotta Berg tar oss med på en resa från Abisko i norr till Falsterbo i söder kantad av fascinerande fågelmöten på några av Sveriges bästa fågellokaler. Föredraget passar både den redan frälste skådaren och den nyfikne amatören.

Sön 28 okt
kl. 14
Doppingens
hörsal

Föredrag – Tidsresan: Haven vid Billingen

Geolog Torbjörn Persson har en förmåga att trollbinda och transportera sina åhörare miljontals år tillbaka i tiden. Ikväll rör vi oss i tanken längs landskapet där Billingens sluttning är en havsstrand och i fjärran syns fågelbergen Halle och Hunneberg. Föredraget är ett samarbete med Platåbergens Geopark.

November

Tor-fre 1-2 nov
kl. 11

Höstlov! – Professorns experiment

Professor Transjö är tillbaka, nu är det vetenskapliga experiment på gång. Men något verkar ha gått fel, barnen måste hjälpa till och ordna upp det här. Kläder för att vara ute och fika är bra att ha. Samling utanför Doppingen.

Senaste fågelrapporterna vid sjön

Följ QR-koden till Artportalen →

Trandansen: 0515-88 70 63

Dagens tranantal: 0515-88 70 38

Alltid på naturum

Visning av utställning

17 april – 17 juni och 20 augusti – säsongslut kl. 11 och 15

18 juni – 19 augusti kl. 11

Naturguide berättar om sjöns historia ca 15 minuter.

Skattjakt

Hitta de fyra skattkistorna och lös klurigheterna.

10-klubbens fågelkryss

Vill du vara med i 10-klubben? Hämta en lista och kryssa fåglar i vår utställning.

Geocaching

Har du en smartphone eller GPS? Kolla in våra cacher på geocaching.com.

Öppettider

naturum Hornborgasjön

18 mars-30 april kl. 10-18

1 maj-31 aug kl. 10-17

1 sep-30 sep kl. 10-16

Helger i oktober kl. 10-16

Stängt midsommarafton och midsommardagen

Café Doppingen

För information och öppettider: www.doppingen.se.

För bokning: 0500-50 12 10

Trandansen

17 mars-15 april kl. 9-19 (kan ändras beroende på antal tranor)

Information och kontakt

Naturum: 010-224 50 10

E-post: naturum.hornborgasjon@lansstyrelsen.se

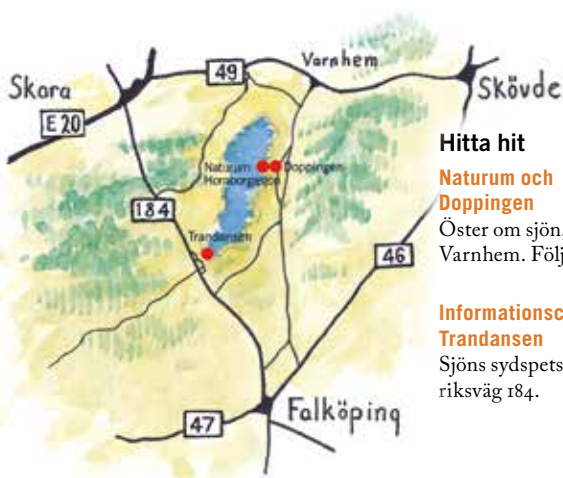
Facebook: "naturum Hornborgasjön"

www.hornborga.com

Café Doppingen: 0500-50 12 10

Facebook: "Café Doppingen"

www.doppingen.se

Hitta hit

Naturum och Doppingen

Öster om sjön, söder om Varnhem. Följ skyltar.

Informationscentralen Trandansen

Sjöns sydspets, längs riksväg 184.

naturum
Hornborgasjön

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN